

Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності:
матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю,
присвяченої Міжнародному дню інтелектуальної власності.
(м. Київ, 25 квітня 2025 р.): ел. збірник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025)

УДК 347.78; 342.951

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРОЦЕДУРИ РЕЄСТРАЦІЇ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В УКРАЇНІ

О. Улітіна

к.ю.н., заступник директора з наукової роботи НДІ інтелектуальної власності
НАПрН України (м. Київ).
ORCID-0000-0003-0230-9477

SOME ISSUES ON THE PROCEDURE OF COPYRIGHT REGISTRATION IN UKRAINE

O. Ulitina

Ph.D., Deputy director for Intellectual Property Scientific Research Institute of
National Academy of Legal Sciences of Ukraine (Kyiv).
ORCID-0000-0003-0230-9477

Анотація: розглядаються особливості реєстрації авторського права як адміністративно-правової процедури; здійснено аналіз змін, які відбулися в процедурі реєстрації після прийняття наказу Міністерства економіки України «Про затвердження Порядку державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір» від 16 серпня 2023 року № 11319.

Ключові слова: право інтелектуальної власності, авторське право, процедура реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір

Annotation: the features of copyright registration as an administrative procedure are considered; he changes that have occurred in the registration procedure after the adoption of the Order of the Ministry of Economy of Ukraine “On Approval of the Procedure for State Registration of Copyright and Agreements Relating to Property Rights to a Work” of August 16, 2023, No. 11319 are analyzed.

Keywords: intellectual property rights, copyright, the procedure for copyright registration and registration of agreements relating to property rights to a work

Авторське право відіграє важливу роль в сучасному світі, де технології швидко розвиваються, а доступ до творів та можливість їх копіювання значно спрощуються. Без забезпечення належного рівня правової охорони та захисту прав автори та правоволодільці можуть втратити ефективність контролю за використанням своїх творів, що призведе до порушення їхніх прав.

Авторське право включає отримання прибутку від комерціалізації творів і в цьому контексті реєстрація авторського права є важливим елементом для підтвердження прав на твір, який комерціалізується.

Як зазначає Г. Миджин «головною галуззю права, яка може створити дієвий правовий режим для захисту прав інтелектуальної власності, є адміністративне право. Норми адміністративного права впливають на податки, ціни, стосуються питань інвестування, реєстрації авторських прав» [1, с. 94].

За визначенням І. Катеринчук «адміністративно-правова охорона – це дії у сфері надання та юридичного закріплення відповідних прав та обов'язків суб'єктів права інтелектуальної власності» [2, с. 86]. Отже адміністративне право встановлює загальний контекст процедур, які покликані забезпечити належний рівень охорони прав інтелектуальної власності, і авторського права зокрема. «До таких форм адміністративно-правового регулювання можна віднести приклади індивідуальних адміністративних правових актів: видача патенту; накладення адміністративного штрафу за порушення законодавства про інтелектуальну власність; реєстрація прав на об'єкт інтелектуальної власності» [1, с. 124].

Реєстрація авторського права — це формальна процедура, яка забезпечує фіксацію прав на твори, що підлягають охороні авторським правом, а також укладених угод, які стосуються майнових прав на ці твори. Хоча в Україні авторське право виникає автоматично з моменту створення твору, реєстрація авторського права може надавати певні додаткові переваги. Оскільки свідоцтво про реєстрацію авторського права служить доказом авторства, його отримання

є вагомим фактором підтвердження прав на твір у разі виникнення спорів щодо нього. Крім того, реєстрація авторського права спрощує захист прав на твори на міжнародному рівні, оскільки Україна є учасницею низки міжнародних угод, які визнають реєстрацію авторського права, навіть якщо твір був створений в іншій країні.

Таким чином, свідоцтво про реєстрацію авторського права може розглядатися не тільки як доказ авторства, але й як елемент здійснення контролю з боку автора по відношенню до його творів.

Закон України «Про авторське право і суміжні права» [3] визначає широкий спектр творів, які можуть підлягати реєстрації як об'єкти авторського права, зокрема літературні, наукові, художні твори, комп'ютерні програми, бази даних та інші твори, які є оригінальними. Процедура реєстрації авторського права в Україні здійснюється відповідно до Порядку державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір, затвердженого наказом Міністерства економіки України від 16 серпня 2023 року № 11319 [4]. Відповідно до цього наказу функції органу, який відповідає за реєстрацію авторського права в Україні, були передані до національного органу інтелектуальної власності України – Державної організації «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій» (УКРНОІВІ).

До 2023 року діяла постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 року № 1756 «Про державну реєстрацію авторського права та договорів, які стосуються права автора на твір» [5]. Аналізуючи ці підзаконні нормативно-правові акти, можна зробити висновок, що новий Порядок державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір є більш деталізованим і адаптованим до сучасних підходів до авторського права, а також до умов сучасного світу, зокрема цифровізації. Порядок державної реєстрації, прийнятий у 2023 році, включає нові підходи щодо процедури

Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності:
матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю,
присвяченої Міжнародному дню інтелектуальної власності.
(м. Київ, 25 квітня 2025 р.): ел. збірник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025)

реєстрації, узгоджені з міжнародними стандартами та вимогами Європейського Союзу.

Порядок державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір, затверджений наказом Міністерства економіки України від 16 серпня 2023 року № 11319, визначає нові онлайн-інструменти для подачі заявки, а також покликаний запровадити більш швидкий процес здійснення реєстрації. Для цього Порядок передбачає можливість подання документів для реєстрації в електронній формі. Така заявка подається через інформаційно-комунікаційну систему УКРНОІВІ, доступ до якої забезпечується через вебсайт УКРНОІВІ.

Новий порядок також містить чіткий та зручний перелік вимог щодо оформлення копії твору та додаткових матеріалів, необхідних для подачі заявки на реєстрацію. Крім того, засвідчення такої копії твору відповідно до Порядку не вимагається.

Виходячи з положень Порядку державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір, затвердженого наказом Міністерства економіки України від 16 серпня 2023 року № 11319, заявка на реєстрацію складається з двох основних елементів – 1) заяви (на державну реєстрацію авторського права на твір або на державну реєстрацію договору, який стосується майнових прав на твір); 2) низки документів, необхідних для реєстрації.

Заява складається українською мовою за встановленою формою, має бути підписана заявником або його представником з обов'язковим зазначенням дати її підписання. У разі подання заявки на реєстрацію твору, створеного у співавторстві, заяву має підписати кожен зі співавторів. Порядок державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір, затверджений наказом Міністерства економіки України від 16 серпня 2023 року № 11319, також передбачає можливість обрати бажану форму отримання

свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір / рішення про реєстрацію договору, що стосується майнового права на твір, – паперову або електронну.

До переліку документів, які необхідно подати разом з заявою, для реєстрації авторського права, відносяться:

- копія твору;
- документ про сплату збору;
- документ, що свідчить про факт і дату оприлюднення твору (за наявності);
- документу, що підтверджує повноваження представника (якщо заявка подається за участю представника заявника);
- інших документів, передбачених Порядком для різних видів творів.

Отже основними документами, які необхідно подати для реєстрації авторського права, є копія твору та документ про сплату збору, усі інші подаються або за наявності, або лише в окремих визначених випадках.

Для подання заявки на державну реєстрацію договору, що стосується права автора на твір, заявник має подати засвідчену копію договору разом з додатками до нього, чинними на дату подання заявки. Якщо заявник при цьому не є автором твору, він також має подати документи, що засвідчують перехід і належність йому майнових прав на твір, щодо яких заявником укладено договір.

У разі, якщо подана заявка відповідає усім вимогам, встановленим Порядком державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір, затвердженим наказом Міністерства економіки України від 16 серпня 2023 року № 11319, УкрНОІВІ здійснює її розгляд. Розгляд заявки триває протягом двох місяців з дати її надходження. На цьому етапі здійснюється перевірка документів заявки на відповідність вимогам законодавства України, зокрема Цивільного кодексу України, Закону України

«Про авторське право і суміжні права» і Порядку державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір.

За результатом розгляду заявки УКРНОІВІ може ухвалити один з двох висновків: про наявність або відсутність підстав для внесення відомостей про державну реєстрацію авторського права до Державного реєстру свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір / відомостей про державну реєстрацію договору, який стосується майнових прав на твір, до Державного реєстру договорів, що стосуються права автора на твір.

Якщо ухвалено висновок про наявність підстав для внесення відомостей про державну реєстрацію авторського права або відомостей про державну реєстрацію договору, який стосується майнових прав на твір, до відповідного Державного реєстру, інформація про це вноситься до відповідного Реєстру протягом 10 робочих днів та заявнику видається свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір або приймається рішення про реєстрацію договору за формою, визначеною Порядком.

Реєстрація авторського права в Україні є важливим елементом механізму забезпечення правової охорони та захисту авторського права авторів. Хоча авторське право виникає автоматично з моменту створення твору, процедура реєстрації може слугувати офіційним підтвердженням авторства, що є важливою умовою для ефективного захисту прав у судовому процесі або при врегулюванні спірних питань у досудовому або позасудовому порядку. Крім того, реєстрація авторського права сприяє міжнародному визнанню прав авторів, оскільки Україна є учасницею низки ключових міжнародних угод. Процедура реєстрації авторського права також позитивно впливає на процес комерціалізації творів та забезпечує авторам можливість використовувати правові інструменти для належного контролю за розповсюдженням та використанням їх творів. В умовах цифровізації та подальшого розвитку

технологій реєстрація авторського права набуває особливої важливості для захисту авторського права в мережі Інтернет, зокрема на цифрових платформах.

Література

1. Миджин Г. Є. Адміністративно-правовий захист прав інтелектуальної власності в Україні : дис. ... д-ра філософії в галузі права : 081. Львів, 21. 266 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3741/1/midjin_d.pdf (дата звернення: 14.04.2025).
2. Катеринчук І. П. Адміністративно-правова охорона права інтелектуальної власності в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. Т. 2. С. 85–88. URL: <https://doi.org/10.32850/sulj.2019.2-20> (дата звернення: 14.04.2025).
3. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> (дата звернення: 14.04.2025).
4. Про затвердження Порядку державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір : наказ М-ва економіки України від 16.08.2023 № 11319. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1760-23#Text> (дата звернення: 14.04.2025).
5. Про державну реєстрацію авторського права та договорів, які стосуються права автора на твір : постанова Каб. Міністрів України від 27.12.2001 № 1756. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-п/ed20011227#Text> (дата звернення: 14.04.2025).